

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет фізичного виховання і спорту
Кафедра олімпійського та професійного спорту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ РОЗРОБКИ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Спеціальність: А7 Фізична культура і спорт

Галузь знань А Освіта

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Розробники		Надія ДОВГАНЬ
Завідувач кафедри розробника		Надія ДОВГАНЬ
Завідувач кафедри спеціальності		Надія ДОВГАНЬ
Гарант освітньої програми		Надія ДОВГАНЬ
Декан ФФВіС		Віталій ВЕРБИЦЬКИЙ
Начальник НМВ		Євгенія ПОСТИКІНА

м. Миколаїв – 2025

1.Опис освітньої компоненти

Найменування показника	Характеристика дисципліни			
Найменування освітньої компоненти	<u>ОКП 01.«Основи розробки дисертаційних проектів »</u>			
Галузь знань	А Освіта			
Спеціальність	А7 Фізична культура і спорт (за предметними спеціальностями)			
Предметна спеціальність	А7 Фізична культура і спорт			
Освітня програма	Освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт»			
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень			
Статус дисципліни	Обов'язкова			
Курс навчання	1			
Навчальний рік	2025 – 2026 н.р.			
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма		Заочна форма	
	2	.		
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	Кредити 3 / 90 годин			
Структура курсу:	Денна форма		Заочна форма	
	– лекції;	10г		
	– семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові);	20г		
	– контрольна робота;	-	-	
	– годин самостійної роботи здобувачів;	60		
Мова викладання	Українська			
Форма проміжного контролю (якщо є)	Залік			

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати вивчення освітньої компоненти.

Анотація курсу Оволодіння програмою освітнього компоненту ОКП 01. **«Основи розробки дисертаційних проектів»** третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю А7 Фізична культура і спорт , (кваліфікація: доктор філософії з фізичної культури і спорту) сприяє виконанню здобувачами завдань з інших дисциплін, які передбачають наукові дослідження, узагальнення теоретичного матеріалу і розробку практичних рекомендацій щодо застосування результатів наукового дослідження. Матеріал навчальної дисципліни допоможе при аналізі інформаційних джерел, підготовці дисертаційного дослідження, статей, доповідей на науково-практичних конференціях. Вивчення дисципліни надають здобувачам можливість ознайомитися із нормативними документами і чинними вимогами до дисертаційних робіт в Україні, типовою структурою дисертацій, процедурами проходження захисту дисертаційної роботи.

2. Мета та завдання дисципліни:

Мета освітньої компоненти: Мета викладання ОКП 01 «Основи розробки дисертаційних проектів» полягає у формуванні в аспірантів основних теоретико-методологічних засад наукового пошуку та підготовки дисертаційної роботи.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- закріпити, поглибити й узагальнити у здобувачів системні науково-теоретичні знання з питань розробки дисертаційного проекту;
- виявити здатність самостійно застосувати отриманні знання, вміння та навички у науковій діяльності;
- ознайомлення аспірантів із нормативними документами і чинними вимогами до дисертаційних робіт в Україні, типовою структурою дисертацій, процедурами проходження захисту дисертаційної роботи.

Також в результаті вивчення освітньої компоненти ОПП 01 «Основи розробки дисертаційних проектів» здобувачі повинні:

Знати:

- сучасний стан і найактуальнішу проблематику наукових досліджень у сфері фізичної культури і спорту;
- основні принципи, методологію та логіку побудови наукового дослідження;
- структуру, зміст і вимоги до дисертаційної роботи;
- види та особливості наукових методів дослідження у галузі спорту;
- норми академічної доброчесності, правила цитування, запобігання плагіату;
- порядок організації та проведення експериментальних досліджень, етапи розробки і захисту дисертаційних проектів.

Вміти:

- формулювати актуальну наукову проблему, мету, завдання та гіпотезу дослідження;
- обґрунтовувати вибір методів і засобів дослідження відповідно до поставлених завдань;
- збирати, аналізувати, інтерпретувати й узагальнювати наукову інформацію;
- оформлювати результати досліджень відповідно до вимог академічного письма;
- користуватися сучасними інформаційно-аналітичними системами, базами даних і бібліометричними ресурсами;
- планувати й реалізовувати етапи підготовки дисертаційного дослідження.

Володіти:

- навичками критичного аналізу наукових джерел та формування власної дослідницької позиції;
- методами наукового пошуку, статистичної обробки та узагальнення результатів;
- технікою оформлення наукових публікацій, тез, звітів і презентацій;
- інструментами планування, моніторингу та самооцінювання ефективності наукової діяльності;
- навичками використання сучасних цифрових інструментів для підготовки дисертаційного проекту.

Здатен продемонструвати:

- розуміння логіки і структури дисертаційного дослідження;
- уміння аргументовано захищати власну наукову позицію;
- здатність до самостійного проведення дослідження в межах обраної проблематики;
- готовність до дотримання принципів академічної доброчесності та етичних норм наукової діяльності;
- вміння презентувати результати наукової роботи у вигляді доповіді, статті, дисертаційного проекту.

Методи та форми навчання.

Робоча програма освітньої компоненти передбачає викладання матеріалу у вигляді: бесіди, диспутів, дискусій, пояснювально-ілюстративного методу. Основними формами навчання є лекції, практичні заняття, індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача та самостійна робота здобувача вищої освіти.

Для досягнення освітніх завдань, загального розвитку особистості, професійної її підготовки доцільно використовувати різні **методи навчання**, а саме: вербальний, наочний, практичні методи; організації пізнавальної діяльності (частково-пошуковий, дослідницький); методи стимулювання та мотивації навчання (пізнавальні та навчальні

дискусії, імітаційні); методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, тестування тощо).

Розроблена програма відповідає Освітньо-Науковій Програмі спеціальності А7 (Фізична культура і спорт) та орієнтована на **формування наступних компетентностей**:

Інтегральна компетентність – ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері фізичної культури і спорту, застосовувати методологію наукової і педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері фізичної культури і спорту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК 03. Здатність працювати в міжнародному контексті

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері фізичної культури і спорту й дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.

СК 02. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері фізичної культури і спорту, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК 03. Здатність інтегрувати знання з різних галузей, застосовувати системний підхід та враховувати правові, етичні та інші аспекти під час розв'язання комплексних проблем у сфері фізичної культури і спорту та проведення досліджень.

СК 04. Здатність використовувати сучасні наукові методи, інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в науковій та науково-педагогічній діяльності у сфері фізичної культури і спорту.

СК 05. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові та інноваційні проєкти у сфері фізичної культури і спорту та з дотичних до неї напрямів та управляти ними.

Передбачені наступні *програми результати навчання*.

РН 01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з фізичної культури і спорту та на межі галузей знань та спеціальностей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН 02. Формувати і перевіряти наукові гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень, наявні літературні дані.

РН 03. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері фізичної культури і спорту та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів.

РН 04. Досліджувати концептуальні моделі процесів і систем у сфері фізичної культури і спорту та ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів.

РН 05. Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у сфері фізичної культури і спорту.

РН 06. Аналізувати, систематизувати та активізувати знання та/або професійну практику явищ і процесів у сфері фізичної культури і спорту в Україні та інших країнах світу із застосуванням наявних наукових даних та методів, проблем і тенденцій розвитку спорту, фізичної культури та оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних верств

населення.

РН 07. Вільно усно та письмово презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми фізичної культури і спорту українською та англійською мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та закордонних наукових виданнях.

РН 08. Розробляти та реалізовувати інноваційні комплексні наукові проекти, здійснювати патентно-ліцензійний пошук та підготовку заявок на отримання грантів на виконання досліджень у сфері фізичної культури і спорту.

РН 09. Застосовувати сучасні інструментарії та технології пошуку, обробки та аналізу отриманих емпіричних даних, використовувати статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання. Заняття у 2025-2026 навчальному році відбуваються Online форматах. Передбачена синхронна форми виконання заданого матеріалу здобувачам вищої освіти на освітньо-інформаційній платформі Moodle.

3. Програма освітньої компоненти

3.1. Програма освітньої компоненти денна форма навчання

	Теми	Лекції (год.)	Практичні (групові) (год.)	Самостійна робота (год.)
2 семестр				
1.	Тема 1: Наука та наукові дослідження . Поняття наукової діяльності та наукових досліджень	2	2	6
2.	Тема 2: Технологія наукових досліджень	2	2	6
3.	Тема 3: Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні.	2	2	6
4.	Тема4: Науково-методичні підходи до написання дисертаційної роботи	2	2	6
5.	Тема 5: Вимоги до оформлення дисертації.	2	2	6

	Опублікування результатів дисертаційного дослідження			
6.	Тема 6: Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів .		2	6
7.	Тема 7: Підготовка і захист дисертаційної роботи		2	6
8.	Тема 8: Попередній розгляд дисертації та порядок її захисту		2	6
9	Тема 9: Попередній розгляд дисертації та порядок її захисту		2	6
10	Тема 10: Етика наукових досліджень		2	6
Всього за семестр		10	20	60
Проведення консультації і заліку				0,3/0,9

**4. Зміст освітньої компоненти
4.1. План лекційних занять (денна форма навчання).**

№	Тема заняття / план	
2 семестр		
1.	Лекція 1. Наука та наукові дослідження. Поняття наукової діяльності та наукових досліджень План .	2

	<p>1 Характеристика науки, наукової діяльності та наукового дослідження.</p> <p>2. Організація та нормативно-правове регулювання наукової діяльності в Україні.</p> <p>3. Дисертаційна робота як вид наукового видання та результат наукових досліджень.</p>	
2.	<p>Лекція 2. Технологія наукових досліджень</p> <p>План.</p> <p>1.Послідовність роботи над дисертацією.</p> <p>2.Вибір теми дисертації та вимоги до її формулювання.</p> <p>3.Визначення об'єкту, предмету дослідження, його мети й завдань.</p> <p>4.Складання плану дисертації та підбір літератури.</p> <p>5.Організація праці при проведенні наукових досліджень</p>	2
3.	<p>Лекція 3. Системний підхід, його місце та роль у науковому пізнанні.</p> <p>План.</p> <p>1.Сутність системного аналізу та його предмет</p> <p>2.Поняття системи та її властивості</p> <p>3.Класифікація систем</p> <p>4.Зв'язки (потокі). Види зв'язків</p> <p>5.Структура системи</p> <p>6.Сутність методу моделювання</p> <p>7.Основні функції та етапи побудови моделей систем. Класифікація моделей</p>	2
4.	<p>Лекція 4. Науково-методичні підходи до написання дисертаційної роботи</p> <p>План.</p> <p>1.Прийоми викладення матеріалів наукового дослідження.</p>	2

	<p>2.Тези та аргументи в науковому дослідженні. Гіпотеза дослідження.</p> <p>3.Особливості написання та складові вступу до дисертації.</p> <p>4.Робота над розділами дисертації.</p> <p>5.Висновки до дисертації та взаємозв'язок «завдання – наукова новизна – висновки».</p> <p>6.Мова та стиль викладу матеріалу.</p> <p>7.Авторське виконання дисертації і плагіат</p>	
5.	<p>Лекція 5. Вимоги до оформлення дисертації. Оpubлікування результатів дисертаційного дослідження</p> <p>План.</p> <p>1. Структура та обсяг дисертації. Основні технічні вимоги до оформлення дисертації.</p> <p>2. Анотація до дисертації.</p> <p>3. Особливості оформлення таблиць, рисунків, формул.</p> <p>4. Порядок оформлення списку використаних джерел та правила посилань на них.</p> <p>5. Призначення додатків до дисертації та порядок їх оформлення.</p> <p>6. Ознайомлення наукової громадськості з дисертацією.</p>	2
	Разом (год.)	10

4.2.План семінарських занять (денна форма навчання).

№	Тема заняття / план	
	2 семестр	
1.	<p>Тема 1. Наука та наукові дослідження. Поняття наукової діяльності та наукових досліджень</p> <p><i>Обговорення питань лекції.</i></p> <p>1.Виникнення та еволюція науки.</p>	2

	<p>2.Наукова теорія як форма узагальнення та систематизації знань.</p> <p>3.Види та ознаки наукового дослідження.</p> <p>4.Методологія і методи наукових досліджень.</p> <p>5. Організація наукової діяльності в Україні.</p> <p>Питання на самоопрацювання:</p> <p>1.Дайте характеристику науковій, науково-технічній,науково-організаційній та науково-педагогічній діяльності.</p> <p>2.Яка різниця між фундаментальними та прикладними науковими дослідженнями?</p> <p>3.Охарактеризуйте нормативно-правове регулювання наукової діяльності в Україні.</p> <p>4.Вкажіть функції Департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації.</p> <p>5.Які є наукові ступені в Україні та при виконанні яких вимог вони присуджуються?</p> <p>6.Дайте характеристику дисертаційній роботі як виду наукового видання та результату наукових досліджень</p>	
2.	<p>Тема 2. Технологія наукових досліджень.</p> <p><i>Обговорення питань лекції.</i></p> <p>1. Процес наукового дослідження і його характеристика</p> <p>2. Напрямок, проблема, тема в науково-дослідних розробках. Визначення робочої гіпотези</p> <p>3.Визначення мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження.</p> <p>Питання на самоопрацювання:</p> <p>1. Визначте основні етапи роботи над дисертацією.</p> <p>2. Назвіть основні вимоги до формулювання теми дисертації.</p> <p>3. Що таке об'єкт і предмет дослідження та як вони співвідносяться між собою.</p> <p>4. Розкрийте основні вимоги до формулювання мети завдань дослідження.</p> <p>5. Вкажіть основні етапи вивчення наукової літератури.</p>	2

	<p>6. Що таке робочий та розгорнутий план дисертації?</p> <p>7. Назвіть вимоги до робочих умов дисертанта.</p>	
3.	<p>Тема 3. Сутність системного аналізу та його предмет</p> <p><i>Обговорення питань лекції.</i></p> <p>1.Поняття системи та її властивості</p> <p>2.Класифікація систем</p> <p>3.Зв'язки (потоки). Види зв'язків</p> <p>4.Структура системи</p> <p>5.Сутність методу моделювання</p> <p>6.Основні функції та етапи побудови моделей систем. Класифікація моделей</p> <p><i>Питання на самоопрацювання.</i></p> <p>1.Що таке системний аналіз?</p> <p>2.Які основні риси системного підходу в наукових дослідженнях?</p> <p>3.Що є об'єктом і предметом системного аналізу?</p> <p>4.Як визначається поняття “система” у контексті системного аналізу?</p> <p>5.Які властивості системи є визначальними (цілісність, структурність, ієрархічність тощо)?</p> <p>6.У чому полягає мета системного аналізу?</p> <p>7.Які етапи системного аналізу ви можете назвати?</p> <p>8.Яке місце системного аналізу в наукових дослідженнях і практичному управлінні?</p> <p>9.Чим системний аналіз відрізняється від традиційних методів дослідження складних об'єктів?</p> <p>10.Які принципи системного аналізу (цілісності, ієрархії, зворотного зв'язку, множинності підходів тощо)?</p> <p>11.Що таке модель системи, і яку роль вона відіграє у системному аналізі?</p> <p>12.Які існують види систем (відкриті, закриті, детерміновані, стохастичні тощо)?</p> <p>13. Які методи застосовуються в системному аналізі (математичне моделювання, експертні оцінки, аналіз сценаріїв тощо)?</p>	2

	<p>14. Як здійснюється оцінювання ефективності рішень у системному аналізі?</p> <p>15. Як системний аналіз сприяє прийняттю управлінських рішень?</p>	
4.	<p>Тема 4. Науково-методичні підходи до написання дисертаційної роботи <i>Обговорення питань лекції.</i></p> <p>1. Прийоми викладення матеріалів наукового дослідження.</p> <p>2. Тези та аргументи в науковому дослідженні. Гіпотеза дослідження.</p> <p>3. Особливості написання та складові вступу до дисертації.</p> <p>4. Робота над розділами дисертації.</p> <p>5. Висновки до дисертації та взаємозв'язок «завдання – наукова новизна – висновки».</p> <p>6. Мова та стиль викладу матеріалу.</p> <p>7. Авторське виконання дисертації і плагіат</p> <p><i>Питання на самоопрацювання.</i></p> <p>1. Які є способи спростування тези?</p> <p>2. Назвіть складові вступу дисертації.</p> <p>3. Яка інформація відображається у вступі дисертації в рубриці «практичне значення отриманих результатів».</p> <p>4. Назвіть основні вимоги до розкриття результатів дослідження у розділах дисертації.</p> <p>5. Суть взаємозв'язку «завдання – наукова новизна – висновки».</p> <p>6. Дайте характеристику мові та стилю викладу тексту дисертації.</p> <p>7. Що таке плагіат?</p> <p>8. Якими є наслідки виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело у дисертації?</p>	2
5.	<p>Тема 5. Вимоги до оформлення дисертації. Опублікування результатів дисертаційного дослідження <i>Обговорення питань лекції.</i></p>	2

<ol style="list-style-type: none"> 1. Структура та обсяг дисертації. Основні технічні вимоги до оформлення дисертації. 2. Анотація до дисертації. 3. Особливості оформлення таблиць, рисунків, формул. 4. Порядок оформлення списку використаних джерел та правила посилань на них. 5. Призначення додатків до дисертації та порядок їх оформлення. 6. Ознайомлення наукової громадськості з дисертацією. <p><i>Питання на самоопрацювання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вкажіть, яким має бути обсяг основного тексту дисертації? 2. Що включається до основного тексту дисертації? 3. Назвіть структурні елементи дисертації. 4. Зазначте технічні вимоги до оформлення дисертації. 5. Анотація дисертації: обсяг та правила оформлення. 6. Назвіть основні вимоги до оформлення таблиць. 7. Назвіть основні вимоги до оформлення рисунків дисертації. 8. Розкрийте порядок оформлення списку використаних джерел у дисертації. 9. Дайте характеристику оформлення списку використаних джерел у дисертації з урахуванням вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». 10. Структура додатків до дисертації та правила їх оформлення. 11. Правила оприлюднення результатів дисертації. 12. Яке призначення автореферату дисертації? 13. Вкажіть структуру та технічні вимоги до оформлення автореферату. 	
---	--

6.	<p>Тема 6. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів. <i>Обговорення питань лекції.</i></p> <p>1. Загальні положення щодо підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.</p> <p>2. Вимоги і методика написання фахового вступного реферату до аспірантури</p> <p>3. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах).</p> <p><i>Питання на самоопрацювання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Хто належить до наукових і науково-педагогічних кадрів? 2. Яке значення має підготовка наукових кадрів для розвитку науки й освіти? 3. Які нормативно-правові акти регулюють підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів в Україні? 4. Які є форми підготовки наукових кадрів (аспірантура, докторантура, здобувачтво, стажування тощо)? 5. Які вимоги ставляться до осіб, що вступають до аспірантури чи докторантури? 6. У чому полягає мета аспірантури і докторантури? 7. Які етапи підготовки здобувача наукового ступеня виокремлюють? 8. Які основні завдання наукового керівника аспіранта або докторанта? 9. Які форми контролю за виконанням індивідуального плану роботи аспіранта (докторанта)? 10. У чому полягає зміст науково-дослідної роботи аспіранта (докторанта)? 11. Які види звітності передбачені під час підготовки наукових кадрів? 12. Що таке дисертація, які вимоги ставляться до її змісту та оформлення? 13. Який порядок захисту дисертації і присудження наукових ступенів в Україні? 14. Які наукові ступені та вчені звання існують у системі наукової атестації України? 15. Які критерії оцінювання результатів підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів? 	2
----	--	---

16. У чому полягає роль закладів вищої освіти та наукових установ у
17. підготовці наукових кадрів?
18. Яке значення має міжнародне співробітництво у підготовці науковців?
19. Як забезпечується наступність і безперервність підготовки наукових кадрів?

Тема 7. Підготовка і захист дисертаційної роботи

Обговорення питань лекції.

1. Дисертаційні роботи та їх види
2. Загальна методика виконання дисертаційної роботи.
3. Оформлення дисертаційної роботи.
4. Автореферат дисертації: методика написання та оформлення

Питання на самоопрацювання.

1. Що таке дисертація і яке її призначення в науковій діяльності?
2. Які види дисертацій існують (на здобуття ступеня доктора філософії та доктора наук)?
3. Які вимоги ставляться до змісту, структури та оформлення дисертаційної роботи?
4. Які етапи підготовки дисертації можна виділити?
5. Яку роль у підготовці дисертаційної роботи **відіграє** науковий керівник (консультант)?
6. Що входить до плану науково-дослідної роботи аспіранта або здобувача?
7. **Які** основні елементи структури дисертації (вступ, розділи, висновки, список джерел, додатки)?
8. Які вимоги до наукової новизни, теоретичного та практичного **значення** дисертації?
9. Як здійснюється попередня експертиза дисертаційної роботи?
10. Які документи подаються до спеціалізованої вченої ради для захисту дисертації?

7.

2

	<p>11. Які етапи проходить захист дисертації у спеціалізованій вченій раді?</p> <p>12. Яка роль опонентів і провідної установи у процедурі захисту?</p> <p>13. Як оформлюється автореферат (реферат) дисертаційної роботи і для чого він призначений?</p> <p>14. Які вимоги до публікацій здобувача перед захистом дисертації?</p> <p>15. Який порядок присудження наукових ступенів після захисту дисертації?</p> <p>16. Які типові помилки допускають під час підготовки дисертаційної роботи?</p> <p>17. Які критерії оцінювання дисертаційної роботи спеціалізованою радою?</p> <p>18. Як відбувається післязахисна процедура (затвердження рішення, присудження ступеня, видача диплома)?</p> <p>19. Яке значення має дисертаційна робота для розвитку науки та професійного зростання дослідника?</p> <p>20. Як забезпечується академічна доброчесність під час написання дисертації?</p>	
8.	<p>Тема 8. Попередній розгляд дисертації та порядок її захисту. <u>Обговорення питань лекції.</u></p> <p>1. Попередня експертиза дисертації та подання документів до ради відповідно до Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії.</p> <p>2. Попередня експертиза дисертації</p> <p>3. Подання документів до спеціалізованої вченої ради.</p> <p>4. Опонування дисертації.</p> <p>Питання на самоопрацювання.</p> <p>1. Що розуміють під попереднім розглядом дисертації?</p> <p>2. Які етапи включає попередній розгляд дисертаційної роботи?</p> <p>3. Яка роль наукового керівника у підготовці до попереднього розгляду дисертації?</p> <p>4. Хто має право подавати дисертацію до попереднього розгляду?</p>	2

	<p>5. Які документи подаються разом із дисертацією на попередній розгляд?</p> <p>6. Хто проводить попередній розгляд дисертації та який його склад?</p> <p>7. Які основні критерії оцінювання дисертації на попередньому розгляді?</p> <p>8. Які рішення може ухвалити кафедра (або наукова установа) за результатами попереднього розгляду?</p> <p>9. Які вимоги висуваються до публікацій здобувача перед допуском до захисту?</p> <p>10. У чому полягає процедура затвердження рішення про рекомендацію дисертації до захисту?</p>	
9.	<p>Тема 9. Попередній розгляд дисертації та порядок її захисту. <i>Обговорення питань лекції.</i></p> <p>1. Попередня експертиза дисертації та подання документів до ради відповідно до Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії.</p> <p>2. Попередня експертиза дисертації</p> <p>3. Подання документів до спеціалізованої вченої ради.</p> <p>4. Опонування дисертації</p> <p>Питання на самоопрацювання:</p> <p>1. Які етапи включає підготовка до офіційного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді?</p> <p>2. Який порядок подання документів до спеціалізованої вченої ради?</p> <p>3. Хто призначається офіційними опонентами дисертації, і які до них висуваються вимоги?</p> <p>4. Яким є порядок ознайомлення членів спеціалізованої вченої ради з дисертацією та відгуками?</p> <p>5. Як відбувається публічний захист дисертації?</p> <p>6. Які етапи включає процедура голосування членів спеціалізованої ради щодо присудження наукового ступеня?</p> <p>7. Які документи оформлюються за результатами захисту дисертації?</p> <p>8. Які права має здобувач після захисту дисертації?</p> <p>9. Які можливі підстави для скасування рішення спеціалізованої ради про присудження наукового ступеня?</p>	2

	10. Яку роль відіграє Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) у процедурі захисту дисертацій.	
10	<p>Тема 10. Етика наукових досліджень</p> <p><u>Обговорення питань лекції</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дисертаційні роботи та їх види 2. Загальна методика виконання дисертаційної роботи. 3. Оформлення дисертаційної роботи. 4. Автореферат дисертації: методика написання та оформлення. <p>Питання на самоопрацювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке етика наукових досліджень? 2. Яке значення має етична культура в науковій діяльності? 3. Які основні принципи наукової етики? 4. У чому полягає відповідальність ученого перед суспільством? 5. Що означає академічна доброчесність і які її основні складові? 6. Які форми порушення академічної доброчесності ви знаєте? 7. Що таке плагіат і які існують його види? 8. Які наслідки має виявлення плагіату у науковій роботі? 9. У чому полягає самоплагіат і чому він вважається порушенням етики? 10. Що таке фальсифікація та фабрикація результатів досліджень? 11. Як слід посилатися на джерела у наукових роботах, щоб уникнути порушень етики? 12. Які вимоги висуваються до авторства наукових публікацій? 13. Як визначається порядок авторства у колективних дослідженнях? 14. Яку роль відіграє науковий керівник у дотриманні етичних норм здобувачем? 15. Які моральні якості має мати дослідник? 16. Як забезпечується етична поведінка під час проведення експериментів (зокрема за участю людей або тварин)? 17. Які етичні вимоги висуваються до публікації наукових результатів? 	2

	<p>18. Які функції виконують етичні комітети у наукових установах?</p> <p>19. Як запобігати конфлікту інтересів у науковій діяльності?</p> <p>20. Які заходи вживаються у закладах вищої освіти для формування культури академічної доброчесності?</p> <p>Контрольне тестування</p>	
Всього:		20

4.4. Завдання для самостійної роботи

Обсяг самостійної роботи в II семестрі становить 60 годин.

Вказівки та пояснення до виконання завдань на самостійну роботу

1. Самостійне опрацювання матеріалів додаткових інформаційно-методичних джерел здійснюється відповідно до переліку наведеному у цій програмі.
2. Самостійна робота з літературою та електронними джерелами має знайти відображення в конспекті з курсу і в результаті підготовки до контрольної роботи, контрольного тестування і іспиту.

Перелік питань для самоопрацювання з освітньої компоненти ОКП,01 «Основи розробки дисертаційних проектів»

1. Поняття науки та її функції у сучасному суспільстві.
2. Наукове пізнання: сутність, структура, етапи.
3. Види наукових досліджень: фундаментальні, прикладні, експериментальні.
4. Основні принципи наукового дослідження.
5. Методологія як основа наукового пізнання.
6. Структура наукової діяльності.
7. Етапи проведення наукового дослідження.
8. Наукова проблема, тема і об'єкт дослідження: взаємозв'язок понять.
9. Предмет і мета наукового дослідження.
10. Завдання наукового дослідження та логіка їх формулювання.
11. Гіпотеза дослідження: сутність, вимоги до формулювання.
12. Методи наукового дослідження у фізичній культурі і спорті.
13. Класифікація методів наукових досліджень.
14. Теоретичні методи наукового пізнання.
15. Емпіричні методи наукових досліджень.
16. Методи математичної статистики у наукових дослідженнях.
17. Логіка побудови наукового експерименту.
18. Вимоги до організації експериментальних досліджень.
19. Планування наукового експерименту.
20. Етапи наукового експерименту у сфері спорту.
21. Аналіз і узагальнення результатів дослідження.
22. Інтерпретація отриманих результатів.
23. Структура дисертаційної роботи.
24. Вимоги до змісту розділів дисертації.

25. Теоретичний розділ дисертаційного дослідження: особливості побудови.
26. Методичний розділ дисертаційного дослідження.
27. Практичний (експериментальний) розділ дослідження.
28. Підготовка висновків і практичних рекомендацій.
29. Вимоги до оформлення дисертаційної роботи.
30. Особливості підготовки автореферату дисертації.
31. Академічна доброчесність у науковій діяльності.
32. Поняття плагіату, самоплагіату та способи їх уникнення.
33. Авторське право та інтелектуальна власність у науковій діяльності.
34. Етичні норми дослідника у сфері спорту.
35. Сучасні інформаційні ресурси для пошуку наукових джерел.
36. Наукометричні бази даних (Scopus, Web of Science, Google Scholar).
37. Бібліографічне оформлення списку джерел.
38. Вимоги до цитування та посилань у наукових роботах.
39. Наукова стаття: структура, вимоги до оформлення.
40. Тези наукових конференцій: правила підготовки.
41. Анотація та резюме у наукових роботах.
42. Використання програм антиплагіатного контролю.
43. Підготовка дисертаційного проекту: логіка і структура.
44. Планування етапів виконання дисертаційного проекту.
45. Критерії якості дисертаційного проекту.
46. Порядок попереднього розгляду дисертації.
47. Процедура захисту дисертаційної роботи.
48. Основні вимоги до публікацій за темою дисертації.
49. Презентація результатів наукового дослідження.
50. Самоаналіз та оцінювання ефективності власної наукової діяльності.

5. Залік з дисципліни «Основи розробки дисертаційних проектів»
5.1. Зразок білету на екзамен Варіант 0, Перелік залікових питань

Зразок “0” варіанту білету на залік

Чорноморський Національний університет імені Петра Могили
Факультет фізичного виховання та спорту
Кафедра Олімпійського та професійного спорту

Освітня компонента “Основи розробки дисертаційних проектів”.
Освітньо-кваліфікаційний рівень - Третій (освітньо-науковий) рівень
Освітньо- наукова програма – « Фізична культура і спорт»
Спеціальність – А7 « Фізична культура і спорт»

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

1. Поняття науки, наукової діяльності та наукового дослідження.
2. Основні етапи розробки дисертаційного проекту.
3. Планування етапів виконання дисертаційної роботи.

Затверджено на засіданні
Кафедри Олімпійського та професійного спорту
Протокол № __ від “ __ ” _____ 2025 р.

Екзаменатор

проф. Надія ДОВГАНЬ

Завідувачка кафедри

проф. Надія ДОВГАНЬ

Перелік залікових питань з освітньої компоненти

“Основи розробки дисертаційних проектів”

1. Загальні положення наукової діяльності

1. Поняття науки та її роль у розвитку суспільства.
2. Основні функції науки.
3. Види наукових досліджень: фундаментальні, прикладні, експериментальні.
4. Наукове пізнання: сутність, структура, етапи.
5. Основні принципи наукового дослідження.
6. Етапи наукового пізнання.
7. Предмет, об'єкт, мета і завдання наукового дослідження.
8. Наукова проблема, її сутність і шляхи формулювання.
9. Гіпотеза дослідження: поняття, види, вимоги.
10. Логіка побудови наукового дослідження.

2. Методологія наукових досліджень

11. Поняття методології та її рівні.
12. Методологічні підходи у спортивній науці (системний, синергетичний, діяльнісний тощо).
13. Методи наукових досліджень: класифікація і характеристика.
14. Теоретичні методи наукового пізнання.
15. Емпіричні методи дослідження у фізичній культурі і спорті.
16. Методи математичної статистики у наукових дослідженнях.
17. Спостереження, експеримент, тестування як методи дослідження.
18. Методи педагогічного експерименту.
19. Вибірка дослідження та її характеристика.
20. Надійність і валідність дослідницьких результатів.

3. Організація наукових досліджень

21. Основні етапи організації наукового дослідження.
22. Планування дослідницького процесу.
23. Програма наукового дослідження: структура та зміст.
24. План-графік виконання дослідження.
25. Критерії ефективності наукового дослідження.
26. Аналіз і синтез наукової інформації.
27. Узагальнення результатів наукового дослідження.
28. Інтерпретація та обговорення результатів.
29. Формулювання висновків і практичних рекомендацій.
30. Вимоги до оформлення результатів наукової роботи.

4. Науково-дослідна робота у сфері фізичної культури і спорту

31. Особливості наукових досліджень у фізичній культурі і спорті.
32. Актуальні напрями наукових досліджень у спорті.
33. Міждисциплінарний характер спортивної науки.
34. Теоретичні основи спортивної підготовки як об'єкта дослідження.
35. Системний підхід у спортивних дослідженнях.
36. Методологічні проблеми сучасної спортивної науки.
37. Науковий експеримент у спортивних дослідженнях.
38. Методи вимірювання та оцінки фізичної підготовленості спортсменів.
39. Організація та проведення педагогічного експерименту у спорті.
40. Етапи розробки наукового проекту у фізичній культурі.

5. Дисертаційне дослідження

41. Поняття, структура і призначення дисертаційної роботи.
 42. Види дисертацій: доктор філософії, доктор наук.
 43. Вимоги до змісту та оформлення дисертаційних робіт.
 44. Структура дисертації: основні розділи.
 45. Вступ до дисертації: правила написання.
 46. Огляд літератури: принципи систематизації джерел.
 47. Методологічний розділ дисертації: зміст і структура.
 48. Характеристика вибірки та методів дослідження.
 49. Представлення результатів експерименту.
 50. Аналіз і узагальнення отриманих результатів.
 51. Формулювання висновків і практичних рекомендацій.
 52. Вимоги до наукової новизни та практичного значення результатів.
 53. Вимоги до апробації результатів дослідження.
 54. Особливості автореферату дисертації.
 55. Підготовка презентації до захисту.
- 6. Академічна доброчесність та етика наукової діяльності**
56. Поняття академічної доброчесності.
 57. Основні принципи академічної доброчесності.
 58. Порушення академічної доброчесності.
 59. Плагіат: види, приклади, шляхи запобігання.
 60. Самоплагіат і дублювання публікацій.
 61. Авторство та співавторство у наукових роботах.
 62. Етичні принципи проведення досліджень.
 63. Інформована згода учасників експерименту.
 64. Етика наукових публікацій.
 65. Відповідальність науковця за достовірність результатів.
- 7. Публікаційна активність і наукометрія**
66. Види наукових публікацій.
 67. Наукова стаття: структура і вимоги до оформлення.
 68. Тези наукових конференцій.
 69. Монографія як форма наукової праці.
 70. Наукометричні бази даних: Scopus, Web of Science, Google Scholar.
 71. Індекс цитування та наукова репутація.
 72. Бібліографічне оформлення джерел у наукових роботах.
 73. Вимоги до цитування згідно з академічними стандартами.
 74. Програмне забезпечення для перевірки плагіату.
 75. Використання реферативних баз даних у науковій роботі.
- 8. Організація підготовки і захисту дисертації**
76. Порядок підготовки здобувачів до захисту дисертації.
 77. Попередній розгляд дисертаційної роботи.
 78. Процедура захисту дисертації.
 79. Основні вимоги до захисту дисертації.
 80. Науковий керівник: функції, права та обов'язки.
 81. Роль спеціалізованої вченої ради.
 82. Порядок подання дисертації до захисту.
 83. Вимоги до рецензування та опонування дисертації.
 84. Оцінювання результатів захисту дисертації.
 85. Післязахисний етап наукової діяльності здобувача.
- 9. Сучасні тенденції та цифровізація наукових досліджень**
86. Цифрові інструменти підтримки наукових досліджень.
 87. Використання штучного інтелекту у підготовці наукових проектів.
 88. Репозиторії відкритого доступу (Open Access).

89. Наукова комунікація в цифровому середовищі.
 90. Перспективи розвитку дисертаційних досліджень у галузі фізичної культури і спорту.

6. Розподіл балів

6.1. Розподіл балів для здобувачів денної форми навчання

Система накопичення балів з освітньої компоненти “ Основи розробки дисертаційних проєктів” в II семестрі для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня денної форми навчання

Види роботи	Бали
Практична робота	10 x 4 бали = 40 балів
Тестові завдання	5 x 3 балів = 15 балів
Контрольна робота	1 x 15 балів
Всього: мах 70 балів	
Залік : мах 30 балів	
Мах 100 балів	

Критерії оцінювання видів робіт

Критерії оцінювання практичних робіт

4-3 бали – практична робота виконана у зазначений термін (за розкладом), у повному обсязі, без помилок, здобувач вищої освіти демонструє вміння на підставі аналізу літератури, а також узагальнення практики і сучасних наукових досліджень, робити аналітичні висновки з проблем тематичного завдання.

2 бали – практична робота виконана у неповному обсязі, але правильно або у повному обсязі, при наявності значних помилок

1 бал – практична робота виконана, але неправильно.

0 балів – практична робота не виконана.

Критерії оцінювання тестових -завдань

3 бали– тест виконано у повному обсязі, без помилок, здобувач вищої освіти демонструє вміння на підставі аналізу літератури, а також узагальнення практики і сучасних наукових досліджень, робити аналітичні висновки з проблем тематичного завдання.

2 бали– тест виконано у неповному обсязі, але правильно або у повному обсязі, при наявності незначних помилок

1 бал – тест виконано . але неправильно.

0 балів – тест не виконано.

Тестові завдання

Приклад Варіанту тестового завдання для здобувачів третього рівня вищої освіти (аспірантів) денної форми навчання

Варіант 0

- 1. Який законодавчий чи нормативно-правовий акт визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку у сфері наукової і науково-технічної діяльності визначає, створює умови для провадження наукової і науково-технічної**

діяльності, задоволення потреб суспільства і держави у технологічному розвитку шляхом взаємодії освіти, науки, бізнесу та влади?

а) Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»; б) Закон України «Про освіту»;

в) Закон України «Про вищу освіту»;

г) Порядок присудження наукових ступенів.

2. Інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження – це ...

а) науково-організаційна діяльність; б) науково-технічна діяльність;

в) наукова діяльність;

г) науково-педагогічна.

3. Наукова діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань для розв'язання технологічних, інженерних, економічних, соціальних та гуманітарних проблем, основними видами якої є прикладні наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки:

а) науково-організаційна діяльність; б) науково-технічна діяльність;

в) науково-прикладна діяльність; г) науково-педагогічна.

4. Які з перелічених суб'єктів згідно з Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» є суб'єктами наукової та науково-технічної діяльності:

а) аспіранти; б) студенти; в) докторанти;

г) університети; д) інститути;

е) школи;

є) Міністерство освіти і науки України; ж) музеї;

з) науково-педагогічні працівники; и) бібліотеки.

5. Прикладні наукові дослідження – це ...

а) теоретичні наукові дослідження, спрямовані на отримання нових методів пізнання, відкриття законів природи тощо;

б) експериментальні наукові дослідження, спрямовані на удосконалення процесів виробництва;

в) теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання нових знань про закономірності організації та розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв'язків;

г) теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання і використання нових знань для практичних цілей.

6. Фундаментальні наукові дослідження – це ...

а) теоретичні наукові дослідження, спрямовані на отримання нових методів пізнання, відкриття законів природи тощо;

б) експериментальні наукові дослідження, спрямовані на удосконалення процесів виробництва;

в) теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання нових знань про закономірності організації та розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв'язків;

г) теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання і використання нових знань для практичних цілей.

7. Аспірант – це ...

а) фізична особа, яка проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження у рамках підготовки в аспірантурі у вищому навчальному закладі/науковій установі для здобуття ступеня доктора філософії;

б) вчений, який проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження у рамках підготовки в аспірантурі у вищому навчальному закладі/науковій установі для здобуття ступеня доктора філософії;

в) науково-педагогічний працівник, який проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження у рамках підготовки в аспірантурі у вищому навчальному закладі/науковій установі для здобуття ступеня доктора філософії; г) фізична особа, яка проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження у рамках підготовки в аспірантурі чи поза аспірантурою у вищому навчальному закладі/науковій установі для здобуття ступеня доктора філософії чи вченого звання доцента.

8. Головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю навчальних закладів, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності, є

а) Міністерство освіти і науки України; б) Кабінет міністрів України;

в) Департамент атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування; г) Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

9. Питання присудження наукових ступенів доктора і кандидата наук регулює:

а) Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;

б) Положення про присудження наукових ступенів та присвоєння вчених звань / Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії; в) Закон України «Про вищу освіту»;

г) Порядок присудження наукових ступенів / Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії.

10. Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» фінансове забезпечення наукової і науково-технічної діяльності в Україні здійснюється за рахунок:

а) коштів державного бюджету; б) місцевих бюджетів,

в) коштів установ, організацій та підприємств, коштів вітчизняних та іноземних замовників робіт, грантів;

г) всього вищепереліченого;

11. Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» держава забезпечує бюджетне фінансування наукової і науково-технічної діяльності у розмірі не менше відсотка валового внутрішнього продукту України.

а) 0,2;

б) 0,8;

в) 1,7;

г) 2,4.

12. Відповідно до Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту» в Україні науковими ступенями є:

а) доктор філософії та доктор наук;

б) магістр, доктор філософії та доктор наук;

в) бакалавр; магістр; доктор філософії; доктор наук;

г) доктор філософії, кандидат наук, доцент, професор, академік.

- 13. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі складає**
...
а) три роки;
б) чотири роки;
в) термін, доки документи аспіранта не будуть подані в спеціалізовану вчену раду;
г) термін, доки не відбудеться публічний захист дисертаційного дослідження.
- 14. Кандидатська дисертація подається до захисту ... :**
а) лише за однією спеціальністю; б) лише за двома спеціальностями;
в) лише за однією спеціальністю, яка визнана базовою і не більше двох спеціальностей, як допоміжні;
г) за однією чи більше спеціальностями в залежності від вибору аспіранта.
- 15. Дисертація на здобуття наукового ступеня – це:**
а) кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем самостійно або у співавторстві з іншим вченим у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії;
б) кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем самостійно або у співавторстві з науковим керівником у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії;
в) кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії;
г) кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або звіту встановленої форми.
- 16. Визначте, які з наведених характеристик стосуються кандидатської дисертації:**
а) може бути подана до захисту у вигляді опублікованої монографії;
б) може бути подана до захисту у вигляді публікації у виданні України, яке включене до міжнародних наукометричних баз;
в) повинна містити нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для певної галузі науки;
г) подається до захисту лише за однією спеціальністю.
- 17. Нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях інформації – це**
...
а) кандидатська дисертація; б) патент;
в) науково-дослідна робота; г) науковий результат.

Критерії оцінювання контрольної роботи

1. Підсумкова контрольна робота оцінюється в 15 балів;
2. - повне виконання завдання без помилок – 14-15 балів;
3. - повне виконання завдання з незначними помилками – 10-13 балів;
4. - часткове виконання завдання (не менше 60%) – 5-9 балів;
5. - часткове виконання завдання з помилками – 3-4 бали;
6. - виконання незначного обсягу роботи з помилками -1-2 бали;
7. - не виконання контрольної роботи – 0 балів.

Контрольна робота

Приклад Варіанту контрольної роботи для здобувачів третього рівня вищої освіти (аспірантів) денної форми навчання

Варіант 0

Мета: перевірка рівня теоретичних знань, основ наукової розробки та виконання інноваційно-дослідницького завдання;

Структура контрольної роботи

Частина А. Тестові завдання *(обрати одну правильну відповідь)*

1. Дайте визначення науки, наукової діяльності та наукового дослідження.
2. Дайте визначення дисертації та охарактеризуйте її структуру.
3. Що таке наукова гіпотеза і як її формують?

Частина Б. Теоретичні питання *(коротка відповідь)*

1. Загальні положення наукової діяльності

1. Дайте визначення науки, наукової діяльності та наукового дослідження.
2. Назвіть основні види наукових досліджень і поясніть різницю між фундаментальними та прикладними.
3. Опишіть структуру наукової діяльності та основні етапи проведення дослідження.
4. Яку роль відіграє наука в інноваційному розвитку суспільства?
5. Що таке академічна доброчесність? Наведіть приклади порушень (плагіат, неправдиві дані, необ'єктивне авторство).

2. Дисертаційна робота як вид наукового дослідження

6. Дайте визначення дисертації та охарактеризуйте її структуру.
7. Які види дисертаційних робіт існують і чим вони відрізняються (PhD vs доктор наук)?
8. Назвіть основні вимоги до змісту, оформлення та якості дисертації.
9. Опишіть етапи розробки дисертаційного проекту.
10. Як правильно обрати тему дисертаційного дослідження та обґрунтувати її актуальність?

3. Організація та планування наукового дослідження

11. У чому різниця між об'єктом та предметом дослідження?
12. Що таке наукова гіпотеза і як її формують?
13. Назвіть основні теоретичні та емпіричні методи наукових досліджень.
14. Опишіть процес планування етапів виконання дисертаційної роботи.
15. Які інформаційні ресурси використовуються в науковій діяльності?

4. Методологія дисертаційного дослідження

16. Дайте визначення методології науки.
17. Назвіть рівні методології та дайте їх коротку характеристику (філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий, методичний).
18. Як обирають методологічний підхід до дисертаційного дослідження?
19. Опишіть методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції та моделювання.
20. Які критерії оцінки наукової новизни, достовірності та практичної значущості результатів?

5. Підготовка до апробації та захисту дисертації

21. Які форми апробації результатів дослідження існують?
22. Які вимоги до публікацій за темою дисертації?
23. Що містить автореферат дисертації?
24. Опишіть попередній розгляд та процедуру захисту дисертації.
25. Назвіть основні документи, що подаються до разової спеціалізованої вченої ради.

6. Академічна культура дослідника

26. Які етичні норми повинні дотримуватись науковці?
27. Що таке академічна доброчесність та як уникнути плагіату?
28. Що охороняє авторське право у науковій діяльності?
29. Як правильно презентувати результати свого дослідження?
30. Назвіть основні помилки під час підготовки дисертаційних проектів та способи їх уникнення

Частина В. Аналітичне завдання Варіант 1: Аналіз наукової проблеми

Завдання:

1. Виберіть конкретну тему дисертаційного дослідження у вашій галузі (приклад: *“Методологічні основи підготовки дисертаційних проектів”*).
2. Опишіть:
 - об’єкт та предмет дослідження;
 - наукову проблему та її актуальність;
 - мету та завдання дослідження;
 - наукову гіпотезу.
3. Сформулюйте короткий **аналіз літератури**: назвіть основні джерела та висновки, що підтверджують актуальність теми.
4. Висновок: сформулюйте власну думку щодо перспективи дослідження та практичної значущості.

Варіант 2: Розробка дисертаційного проекту.

Завдання:

1. Складіть **план розробки дисертаційного проекту** (вступ, розділи, висновки, додатки).
2. Для кожного розділу опишіть:
 - завдання;
 - методи дослідження;

- очікувані результати.
- 3. Вкажіть форми апробації результатів (статті, конференції, семінари).
- 4. Сформулюйте критерії оцінки новизни, достовірності та практичної значущості.

Варіант 3: Методологічний аналіз

Завдання:

1. Оберіть один із методів наукового дослідження (наприклад, аналіз, синтез, моделювання, індукція).
2. Опишіть його застосування у підготовці дисертаційного проекту.
3. Наведіть приклад використання цього методу у практичному дослідженні (вигаданий або реальний приклад із літератури).
4. Проаналізуйте переваги та обмеження обраного методу.

Варіант 4: Оцінка академічної культури

Завдання:

1. Проаналізуйте випадки порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація даних, необґрунтоване авторство).
2. Запропонуйте заходи, як уникнути таких порушень під час підготовки дисертаційного проекту.
3. Складіть короткі правила самопрезентації дослідника на конференціях і під час захисту дисертації

Критерії оцінювання контрольного тестування

Контрольне тестування передбачено в онлайн-форматі на інформаційно-освітній платформі ЧНУ імені Петра Могили – Moodle. Контрольне тестування буде доступно для проходження у визначений день і час. Тестування включатиме 30 запитань з варіантами відповідей. Здобувачам треба обрати з зазначеного переліку одну правильну відповідь. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Максимальний бал за контрольне тестування становить 30 балів. Кількість спроб проходження контрольного тестування встановлений електронною системою – одна. По завершенні проходження контрольного тестування здобувач одразу побачить власний підсумковий бал за пройдене контрольне тестування, який електронна програма одразу перенесе в електронний журнал здобувача.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75 - 81	C		

67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Критерії оцінювання Контроль успішності здобувача вищої освіти здійснюється з використанням методів і засобів, що визначенні в ЧНУ ім. П. Могили. Академічні успіхи здобувача вищої освіти оцінюються за шкалою, яка застосована в ЧНУ імені Петра Могили з переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Відмінно А - Здобувач має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи спеціальну термінологію, володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми у галузі фізичної культури і спорту. Вміє творчо застосувати здобуті практичні вміння і навички при аналізі основних питань курсу та використовує їх під час відповіді.

Добре В - Здобувач має глибокі міцні ґрунтовні знання, використовує практичні навички, але може допустити неточності в формулюванні, незначні помилки в наведених прикладах.

Добре С - Здобувач знає програмний матеріал у повному обсязі, але не вміє поєднувати теоретичні і практичні аспекти фізичної культури і спорту. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.

Задовільно Д. - Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння необхідності поєднання теорії і практики у фізичній культурі, але допускає неточності в термінології, відповіді неповні, серед яких є значна кількість суттєвих.

Задовільно Е. - Здобувач має базовий рівень знань, володіє необхідними вміннями та практичними навичками для вирішення стандартних завдань спортивної діяльності; виявляє розуміння лише основних положень навчального матеріалу; здатний, з помилками та з додатковими питаннями, сформулювати визначення понять та категорій.

Незадовільно FX. - Здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабко орієнтується в поняттях, визначеннях, не пов'язує теорію і практику фізичної культури і спорту в єдину структуру.

Незадовільно F. - Здобувач не володіє необхідними знаннями, вміннями, навичками та науковими термінами, не використовує практичні вміння і навички з фізичної культури і спорту, демонструє низький рівень теоретико-методичних знань та умінь.

7. Література

Основна література

1. **Буряк, І. М.** Основи наукових досліджень: методичний посібник. – Київ: Вид-во “Освіта”, 2022. – 256 с.
2. **Довгань Н. Ю.** Передбачення і проектування інноваційних технологій у сфері фізичної культури і спорту / Н. Ю. Довгань.- / Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2025, № 5 (145).-С.262-270
3. **Довгань Н.Ю.** Новітні технології навчання фізичній культурі учнівської молоді в умовах глобальних змін і викликів, /Довгань Н.Ю., Ганчева В.І, Гончаренко Отравенко ОВ // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. - 2022. - № 3. - С. 6-20. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2022.3

4. **Довгань Н. Ю.** Фізичне виховання здобувачів вищої освіти засобами позааудиторної спортивно-масової роботи. — Ірпінь: Університет Державної фіскальної служби України, 2020. — 327 с. — (монографія)
5. **Коваленко, Л. А.** Академічна доброчесність та етика дослідника: методичні Козак Т. С. *Наукове дослідження у спорті: методологія та практика*. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2020. 200 с.
6. **Довженко О. В., Іваненко М. Ю.** *Підготовка науково-педагогічних кадрів у фізичній культурі: навчальний посібник*. Харків: ХНУ, 2019. 245 с.
7. Козак Т. С. *Наукове дослідження у спорті: методологія та практика*. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2020. 200 с.
8. **Петров С. М.** *Наукова робота в спорті: від проблеми до публікації*. Київ: Наукова думка, 2021. 275 с.
9. **Петренко, О. В.** Наукова діяльність та підготовка дисертаційних робіт. – Київ: Наукова думка, 2024. – 210 с
10. **Сорока, Н.** Основи наукових досліджень: навч.-методичний посібник. – Одеса: ОНУ, 2025. – 230 с.
11. **Шевченко О. М.** *Основи академічної доброчесності та публікаційної етики в науці*. Київ: Наукова думка, 2022. 150 с.

Додаткова література:

12. **Гончаренко, В. С.** *Методологія наукових досліджень: теорія та практика*. – Київ: Видавництво “Наукова книга”, 2022. – 240 с.
13. **Левченко, М. І.** *Науково-дослідницька діяльність: методичні аспекти*. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 198 с.
14. **Кузьменко, О. П.** *Розробка та захист дисертаційних проектів: практичний посібник*. – Харків: ХНУ, 2024. – 220 с.
15. **Савченко, Т. В.** *Інформаційні ресурси та сучасні технології у науковій діяльності*. – Одеса: ОНУ, 2025. – 176 с.
16. **Іванова, Л. Ю.** *Наукова етика та академічна доброчесність: рекомендації для дослідників*. – Київ: Центр наукових досліджень, 2026. – 160 с.
17. **Романчук, Д. О.** *Сучасні підходи до планування дисертаційного дослідження*. – Миколаїв: ЧНУ ім. П. Могили, 2023. – 190 с.

Internet-джерела

18. **Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського** – електронний каталог наукових джерел: <http://www.nbuv.gov.ua>
19. **Google Scholar** – наукові статті та публікації: <https://scholar.google.com>
20. **Scopus** – база даних міжнародних наукових публікацій: <https://www.scopus.com>
21. **Web of Science** – база даних наукових цитувань: <https://www.webofscience.com>
22. **ResearchGate** – платформа для обміну науковими дослідженнями: <https://www.researchgate.net>
23. **Електронний репозитарій Чорноморського національного університету імені Петра Могили** – наукові роботи та дисертації: <https://repo.pntu.edu.ua>
24. **МОН України – Наукова та освітня діяльність**: нормативні документи щодо підготовки дисертацій: <https://mon.gov.ua>
25. **Національні стандарти та рекомендації** щодо підготовки дисертацій (МОН України, 2022). – Доступ: <https://mon.gov.ua>

□

